

Olsztyn, 18.12.2015 r.

PS-IV.431.1.12.2015.UR

**Powiatowe Centrum
Pomocy Rodzinie
ul. Lidzbarska 31
13-200 Działdowo**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 163) zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej tut. Urzędu przeprowadził kontrolę kompleksową w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Działdowie w dniach: 16-17 i 21-22.07.2015 r., w przedmiocie oceny zakresu i sposobu realizacji ustawowych zadań samorządu powiatowego z zakresu pomocy społecznej oraz oceny zgodności zatrudnienia pracowników z wymogami kwalifikacyjnymi. Kontrolą objęto okres od 01.01.2014 r. do 22.07.2015 r.

W dacie prowadzenia kontroli oraz w całym okresie objętym kontrolą funkcję dyrektora jednostki pełnił pan Tadeusz Modzelewski. W obecności dyrektora kontrola prowadzona była w dniach 16 i 17.07.2015 r., natomiast w dniu 21 i 22.07.2015 r. kontrola prowadzona była w obecności wyznaczonego przez dyrektora pracownika tj. pracownika socjalnego p. Karoliny Rogożyńskiej.

Ustalenia kontroli zostały przedstawione w protokole z kontroli, podpisanym przez dyrektora jednostki w dniu 11.12.2015 r. Do protokołu nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Ustalono, że Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Działdowie funkcjonuje w oparciu o statut i regulamin organizacyjny, które w toku kontroli poddano analizie. W wyniku tej analizy stwierdzono, że dokumenty nie zawierają wszystkich zadań z zakresu pomocy społecznej przewidzianych dla powiatu lub przedstawiają je w niepełnym brzmieniu (szczegółową informację w tym zakresie zawiera protokół kontroli). W związku z powyższym dyrektorowi jednostki udzielono instruktażu dotyczącego dostosowania zapisów w dokumentach organizacyjnych, w części dotyczącej obszaru pomocy społecznej, do aktualnego brzmienia ustawy o pomocy społecznej.

Ustalenia w zakresie stanu realizacji zadań własnych powiatu wykazały, że Powiat Działdowski realizuje zadania powiatu, wynikające z art. 19 pkt: 1, 2, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 18 i 19 ustawy o pomocy społecznej. Ze względu na brak potrzeb (PCPR nie stwierdził potrzeb i nie wpłynęły wnioski) nie realizuje zadań własnych powiatu, wynikających z art. 19 pkt: 6, 7, 8 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto Powiat nie realizuje zadań własnych, o których mowa w art. 19 pkt 11 i 16 ustawy o pomocy społecznej.

Spośród zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat, PCPR realizuje zadanie, o którym mowa w art. 20 ust.1 pkt 2, dotyczące prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Realizacja zadania polegającego na prowadzeniu środowiskowego domu samopomocy dla 37 osób przewlekle psychicznie chorych, upośledzonych umysłowo i osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych, została zlecona Działdowskiemu Centrum „CARITAS” w Działdowie.

W toku kontroli dokonano oceny realizacji przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Działdowie obowiązku wynikającego z art. 112 ust.12 ustawy o pomocy społecznej. Ustalono, że PCPR w okresie objętym kontrolą przedstawiał Radzie Powiatu Działdowskiego coroczne sprawozdanie ze swojej działalności oraz wykaz potrzeb. Stwierdzono jednocześnie, że zawarty w sprawozdaniu za rok 2014 wykaz potrzeb na rok 2015 obejmował jedynie potrzeby w zakresie organizowania lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Oceniając realizację przez PCPR obowiązku wynikającego z art. 112 ust.8 ustawy o pomocy społecznej, jakim jest nadzór nad działalnością jednostek specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, oraz ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej i ośrodków interwencji kryzysowej, stwierdzono, że obowiązek ten realizowany jest prawidłowo.

W toku kontroli ustalono, że w okresie objętym kontrolą Starosta Działdowski terminowo wywiązywał się z obowiązku opublikowania średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej, wynikającego z art. 60 ust. 2 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą nie zaszły przypadki przyznania przez PCPR pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Kontrola realizacji zadania dotyczącego prowadzenia i rozwoju infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczania w nich skierowanych osób wykazała, że Powiat Działdowski prowadzi Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Uzdowie. W ramach oceny prawidłowości postępowania w zakresie kompletowania dokumentacji w sprawach dotyczących umieszczenia osób w domu pomocy społecznej oraz w zakresie terminowości załatwiania spraw, nieprawidłowości nie stwierdzono. Nieprawidłowości nie stwierdzono również w dokumentacji spraw dot. zmiany odpłatności

za pobyt w domu pomocy społecznej, prowadzonych na podstawie art. 155 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. W skontrolowanych przypadkach odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej naliczono prawidłowo.

W ramach oceny prawidłowości postępowania i kompletowania dokumentacji w zakresie kierowania do Środowiskowego Domu Samopomocy w Działdowie, ustalania odpłatności za usługi świadczone w ŚDS i zasadności zwalniania z tej odpłatności, nie stwierdzono nieprawidłowości. Z dokonanych ustaleń wynika, że w okresie objętym kontrolą nie było żadnych osób zobowiązanych decyzją do wnoszenia odpłatności za usługi świadczone w ŚDS.

Z dokonanych ustaleń wynika, że w okresie objętym kontrolą PCPR w Działdowie nie wydawał decyzji odmawiających umieszczenia w Domu Pomocy Społecznej ani decyzji odmawiających skierowania do Środowiskowego Domu Samopomocy.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą, spośród pracowników zatrudnionych w jednostce, tylko dyrektor i 1 pracownik socjalny realizowali zadania z zakresu pomocy społecznej. Na podstawie analizy okazanych w toku kontroli akt osobowych tych pracowników stwierdzono, że oboje posiadają kwalifikacje zawodowe zgodne z wymogami określonymi w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.

W toku kontroli ustalono, że pracownik socjalny zatrudniony w PCPR w Działdowie m.in. do wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej, w okresie objętym kontrolą otrzymywał dodatek do wynagrodzenia w kwocie 250 zł miesięcznie na podstawie art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej, nie mając do tego uprawnień (nie spełniał wszystkich przesłanek zawartych w ww. przepisie, warunkujących pobieranie takiego dodatku).

Według stanu prawnego obowiązującego od 1 kwietnia 2007 roku do dnia kontroli, (nowe brzmienie art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej): „Pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku, w tym przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki, przysługuje wypłacany co miesiąc dodatek do wynagrodzenia w wysokości 250 zł. W przypadku zatrudnienia w mniejszym wymiarze czasu pracy dodatek przysługuje w wysokości proporcjonalnej do czasu pracy”.

Z cytowanego przepisu wynika, że dodatek o którym mowa przysługuje osobie w przypadku łącznego spełnienia następujących warunków:

- posiadania kwalifikacji do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, wynikające z ustawy o pomocy społecznej
- zatrudnienia w samorządowej jednostce organizacyjnej pomocy społecznej na stanowisku pracownika socjalnego
- świadczenia pracy socjalnej w środowisku i przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki, w ramach podstawowych obowiązków (obowiązek ten powinien być zapisany w zakresie obowiązków pracownika, ale przede

wszystkim powinien być faktycznie podejmowanym działaniem i stanowić główne, zasadnicze, wiodące zajęcie).

Na podstawie zakresów czynności, które w okresie objętym kontrolą obowiązywały pracownika socjalnego, o którym mowa, a także w oparciu o złożone przez niego wyjaśnienia oraz na podstawie wglądu do dokumentacji, jaką prowadził i okazał zespołowi inspektorów w toku kontroli, ustalono:

Pracownik socjalny w zakresie czynności ma ujęte zadania związane ze świadczeniem pracy socjalnej w środowisku oraz przeprowadzanie wywiadów środowiskowych. W okresie objętym kontrolą świadczył pracę socjalną w środowisku, ale nie przeprowadzał wywiadów środowiskowych (za wyjątkiem jednego wywiadu przeprowadzonego na zlecenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pile). Na podstawie obowiązków tego pracownika ujętych w zakresie czynności ustalono, że poza zadaniami z zakresu pomocy społecznej zostały powierzone mu również sprawy dotyczące przemocy w rodzinie i programów korekcyjno-edukacyjnych oraz pieczy zastępczej.

Ocena, czy praca socjalna w środowisku jest, czy nie jest podstawowym obowiązkiem pracownika socjalnego, należy do przełożonego. Ustawodawca nie określił żadnego przelicznika godzinowego, w związku z czym zespół inspektorów nie postawił zarzutu w tym przedmiocie. W wyniku dokonanych ustaleń stwierdzono natomiast, że wbrew ustawowemu wymogowi warunkującemu przyznanie pracownikowi socjalnemu dodatku do wynagrodzenia, realizowana przez omawianego pracownika praca socjalna nie obejmowała przeprowadzania wywiadów środowiskowych. Nie można uznać, że w tym przypadku „świadczenie pracy socjalnej w środowisku, w tym przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki” należy do stałych, nieprzerwanych obowiązków pracownika socjalnego, określonych dla jego stanowiska. Spełnienie tego warunku (w tym konkretnym przypadku chodzi o warunek przeprowadzania wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki) nie może być odczytywane jedynie przez pryzmat treści umowy o pracę, czy zakresu obowiązków, ale musi odwoływać się do faktycznie podejmowanych działań, do rzeczywistej aktywności pracownika.

Z informacji przedstawionej przez księgową PCPR (w toku kontroli, w dniu 21 lipca 2015 r.) wynika, że w okresie objętym kontrolą pracownik socjalny, o którym mowa, otrzymywał dodatek do wynagrodzenia w wysokości 250 zł miesięcznie, przyznany mu na podstawie art. 121 ust. 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Zgodnie z tą informacją pracownik w 2014 roku łącznie otrzymał z tego tytułu 3.000,00 zł, a od stycznia do czerwca 2015 r.: 1.458,33 zł (pracownik przebywał na zwolnieniu lekarskim). W 2014 roku środki na wypłatę dodatku dla pracownika socjalnego pochodziły z dotacji celowej z budżetu państwa dział 852 rozdział 85218 paragraf 2130. Do czerwca 2015 roku środki wypłacano mu co miesiąc ze środków powiatu dział 852 rozdział 85218 paragraf 4010. Powiat Działdowski nie otrzymał do tego czasu (21 lipca 2015 r.) decyzji potwierdzającej przyznanie środków przeznaczonych na dodatek.

Podsumowując stwierdzono, że pracownik socjalny, który w okresie objętym kontrolą realizował zadania objęte przedmiotem kontroli, tj. zadania obszaru pomocy społecznej, mimo braku uprawnień pobierał dodatek do wynagrodzenia w wysokości 250 zł miesięcznie, przyznany mu na podstawie art. 121 ust. 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Powyższe ma skutki finansowe, tzn. Powiat Działdowski na dodatek dla tego

pracownika nienależnie pobrał część dotacji celowej z budżetu państwa w 2014 r. w kwocie 3.000 zł.

Mając na uwadze powyższe, działalność jednostki oceniono pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości.

Osobą odpowiedzialną za powstanie stwierdzonych nieprawidłowości jest dyrektor jednostki. W związku z powyższym, działając w oparciu o art. 128 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 163.), wnoszę o podjęcie stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz o niezwłoczną realizację następujących zaleceń:

1. W wykazie potrzeb przedstawianym corocznie Radzie Powiatu, zawierać informację w przedmiocie występowania potrzeb w obszarze pomocy społecznej, stosownie do wymogu art.112 ust.12 ustawy o pomocy społecznej.
2. Przestrzegać wymogu art. 121 ust. 3 a ustawy z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej stanowiącego, że „pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku, w tym przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki, przysługuje wypłacany co miesiąc dodatek do wynagrodzenia w wysokości 250 zł ...”. Dodatek, o którym mowa nie może zostać przyznany i wypłacany pracownikowi socjalnemu, który nie przeprowadza rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki.

Nadmieniam, że stwierdzona nieprawidłowość polegająca na wypłacie dodatku w kwocie 250 zł miesięcznie pracownikowi socjalnemu nie posiadającemu do takiego dodatku uprawnień, podlega zwrotowi nienależnie pobranej części dotacji celowej z budżetu państwa w 2014 r., w sposób regulowany w art. 169 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz.U.2013.poz.885 ze zm.).

Ponadto, w nawiązaniu do instruktażu udzielonego w toku kontroli, odnotowanego w protokole, proszę o informację dotyczącą wprowadzenia stosownych zmian do dokumentów organizacyjnych jednostki.

Nieprawidłowości stwierdzone w toku kontroli były na bieżąco omawiane z dyrektorem i pracownikiem wykonującymi zadania z zakresu pomocy społecznej. Wstępne wyniki i wnioski z kontroli zespół inspektorów w dniu 22.07.2015 r. przedstawił Wicestarosie Działdowskiemu, Panu Marianowi Brandt.

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, w terminie 30 dni podmiot kontrolowany jest zobowiązany do powiadomienia o sposobie wykorzystania uwag i realizacji zaleceń, bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji zaleceń.

Jednocześnie informuję, że w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje jednostce kontrolowanej prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie uwag i zaleceń zawartych w tym wystąpieniu.

Z up. WOJEWODY WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Wanda Sławia Kicińska
Zastępca Dyrektora Wzrostu i Rozwoju
Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Olsztynie

Do wiadomości:

1. Pan Marian Janicki
Starosta Powiatu Działdowskiego
Starostwo Powiatowe
ul. Kościuszki 3
13-200 Działdowo
2. a/a